

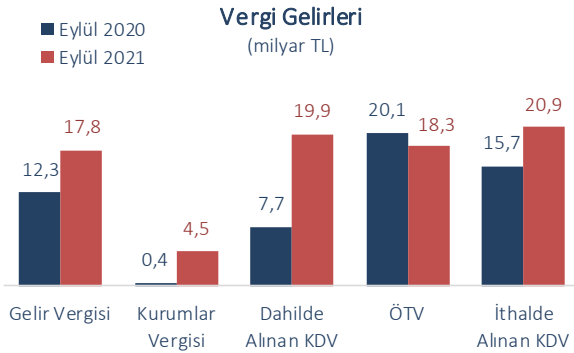

Merkezi yönetim bütçesi Eylül ayında 23,6 milyar TL açık verdi.

Merkezi yönetim bütçe açığı Eylül ayında bütçe gelirlerindeki olumlu performansın etkisiyle geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla %20,5 daralarak 23,6 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde yıllık bazda %49,4 oranında artan bütçe gelirleri 117,9 milyar TL olurken, harcamalar %30,3 oranında genişleyerek 141,5 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Faiz dışı açık ise, Eylül'de yıllık bazda yaklaşık 4 milyar TL azalışla 9,5 milyar TL oldu.

Ocak-Eylül döneminde bütçe görünümündeki iyileşme dikkat çekiyor.

Geçtiğimiz yılın ilk 3 çeyreğinde 140,6 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı, bu yılın aynı döneminde %56,5 oranında daralarak 61,1 milyar TL'ye geriledi. Ekonomik faaliyetlerdeki güçlü seyrin bütçe gelirlerini destekleyerek bütçe performansına olumlu yansıtıldığı görülüyor.

Eylül'de vergi gelirleri hızlı arttı.

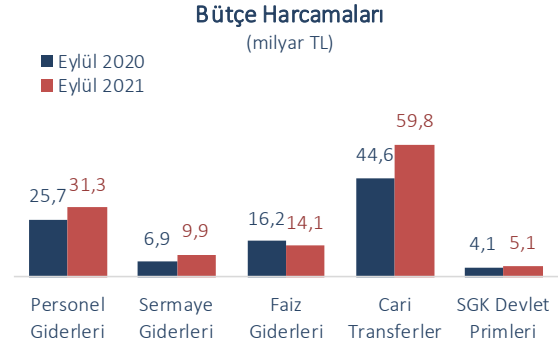
Geçtiğimiz yılın Eylül ayında salgın koşulları nedeniyle ertelenen vergi tahsilatlarının yarattığı düşük bazın yanı sıra bu yıl ekonomik aktivitede süregelen canlı seyrin etkisiyle Eylül ayında vergi gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre olumlu bir performans sergiledi. Bu dönemde vergi gelirlerindeki %40'lık artışa en büyük katkısı sağlayan ilk üç kalem sırasıyla; dahilde alınan KDV, gelir vergisi ve ithalde alınan KDV oldu. Faizler, paylar ve cezalar kaleminde Ağustos ayında gözlenen yükselişin Eylül'de hız kazandığı ve ilgili kalemin bütçe gelirlerindeki yıllık artışı 11,3 puan yukarı çektiği görüldü. Diğer taraftan, baz etkisine ve yapılan düzenlemelere bağlı olarak motorlu taşıtlardan alınan ÖTV ile "Eşel mobil" sistemine bağlı olarak akaryakıtın alınan ÖTV'deki düşüşler Eylül ayında bütçe gelirlerindeki artışı 4,4 puan sınırlandırdı.

Yılın ilk dokuz ayında dahilde alınan KDV ile ithalde alınan KDV gelirleri güçlü bir görünüm sunarken, "Eşel mobil" sisteminin baskıladığı ÖTV gelirleri yıllık bazda %5,6 ile sınırlı oranda genişledi.

Yılın ilk dokuz ayında ekonomik aktivitedeki canlı seyrin vergi gelirlerine olumlu yansıtıldığı gözleniyor. Ayrıca, bazı hizmetlerde uygulanmış olan istisnaların Ekim başı itibarıyla sona ermesinin yanı sıra artan enerji fiyatları ve kur gelişmelerinin etkisiyle motorin ve LPG'de uygulanan ve gelirleri sınırlandıran eşel mobil sisteminde limitlerin sonuna geldiği değerlendiriliyor.

Bütçe harcamaları...

Eylül ayında bütçe harcamaları yıllık bazda %30,3 oranında genişlerken, harcamalardaki artışın önemli bir kısmını cari transferler ile personel giderlerindeki artış oluşturdu. Söz konusu kalemler bütçe harcamalarındaki artışı sırasıyla 14 ve 5,2 puan yukarı çekti. Ayrıca, tıbbi malzeme alımlarındaki 2,6 milyar TL'lik yükselişin etkisiyle mal ve hizmet alımları kalemi de bütçe harcamalarını bu ayda 4,6 puan arttırdı. Diğer taraftan, Eylül'de faiz harcamalarındaki yıllık bazda %13'lük düşüş bütçe giderlerindeki artışı bir miktar sınırlandırdı.

Ocak-Eylül döneminde bütçe harcamaları yıllık bazda %20,9 oranında genişlerken, söz konusu artışta cari transferler ile faiz giderlerindeki yükselişin önemli rol oynadığı görülüyor. Ayrıca, yılın üçüncü çeyreğinde il özel idareleri ile herhangi bir sınıflandırmaya girmeyen kurum, işletme ve hanehalkına yapılan sermaye transferlerindeki yükselişe bağlı olarak Ocak-Eylül döneminde yıllık bazda %79,3 oranında genişleyen sermaye transferleri bütçe harcamalarını artırdı.

Beklentiler...

Genel olarak bütçe gerçekleştirmeleri Eylül ayı içerisinde açıklanan Orta Vadeli Program'daki yılsonu bütçe hedeflerine kıyasla daha olumlu bir performans sergiliyor. Söz konusu verilerin yılın tamamında %3,5'lik bütçe açığı/GSYH hedefi aşılmaksızın merkezi hükümete ihtiyaç halinde ekonomiyi desteklemek için yeterli bir alan sağladığı düşünülüyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Eylül			Ocak-Eylül			(milyar TL)		
	2020	2021	% Değişim	2020	2021	% Değişim	2021 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini	Gerç./OVP Tahmini (%)
Harcamalar	108,6	141,5	30,3	870,0	1.051,6	20,9	1.346,1	1.506,3	69,8
Faiz Harcamaları	16,2	14,1	-13,0	107,8	142,3	31,9	179,5	179,5	79,3
Faiz Dışı Harcamalar	92,4	127,4	37,9	762,2	909,4	19,3	1.166,6	1.326,7	68,5
Gelirler	78,9	117,9	49,4	729,4	990,6	35,8	1.101,1	1.276,3	77,6
Vergi Gelirleri	68,3	95,6	40,0	578,7	808,4	39,7	922,7	1.057,9	76,4
Diğer Gelirler	10,6	22,3	110,3	150,7	182,1	20,9	178,4	218,4	83,4
Bütçe Dengesi	-29,7	-23,6	-20,5	-140,6	-61,1	-56,5	-245,0	-230,0	26,6
Faiz Dışı Denge	-13,5	-9,5	-29,6	-32,8	81,2	-	-65,5	-50,5	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bař Ekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

İlkim Bengisu Tuncer
Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.